

Három fillér meg a tíz mázsák

Tegnap értékelték azt a hulladékgyűjtési mozgalmat, amelyet szeptemberben a Vöröskereszt, a Művelődésügyi Minisztérium és az Országos Úttörőelnökség hirdett az ország úttörői részére, az árvízkarosult iskolák megsegítésére. Már a szerdai megyei úttörőparlamenten megtudhatták a pártások, hogy a megyék között az első helyen Csongrád megye végzett ebben a versenyben, tegnap pedig a sajtóházban átadták a jutalmakat a legjobb úttörőcsapatoknak. A megye úttörői a hulladékgyűjtésből összesen 231 ezer forintot fizettek be a Vöröskereszt számlájára, Szeged város és járás úttörői — 48 iskola vett részt a versenyben — 82 ezer forinttal járultak hozzá a megyei sikerhez. A csapatok közötti versenyben a 200—500 fős iskolák kategóriájában a deszki iskola úttörőcsapata lett az első a megyében, az 500-on felüli létszámú iskolák között pedig a szegedi Földműves utcai iskola úttörőcsapata második helyen végzett.

— Egyetlen napon negyven mázsa 70 kiló fémgyűjtöttünk a szegedi rendezőpályaudvaron. Mi is örültünk a nagy eredménynek, a vasutasok meg annak, hogy azonnal ki is takarítottuk a környéket. Amikor a heti értékelésnél meglátták a többiek, hogy mi vagyunk az elsők, azt mondták: jó vice, nem mindnyájan mehetünk el ilyen helyre, s így aztán könnyű is győzni — meséli Kiss Sanyi VII/a-s, aki a csapatot képviseli a díjkiosztáson. — Azt igazán nem akartuk, hogy a mi szerencsénk miatt a többiek kedvetlenebbül gyűjtsenek, meg egy kicsit a dac is dolgozott: azért is megcsináljuk ezenkívül is, ami „ránk esik” még. Úgy határoztuk ugyanis a verseny kezdetekor, hogy fejenként 25 kiló

hulladék gyűjtése lesz a norma. Hát nem mondom, amit még a negyven mázsán felül gyűjtöttünk, azért a 758 kilóért a mi rajunk is igen megdolgozott. De meglett! Hiszen hulladék minden háztartásban akad, és mi becsengettünk sok házba. Annak is köszönhető az eredmény, hogy szívesen fogadtak bennünket, megértették, hogy mi a célunk. Külön válogatóbrigádot szerveztünk, mert a válogatott fémekért többet fizet a MÉH. Így aztán úttörőcsapatunk minden tagjára 12 forint 26 filléres átlagteljesítmény jut. Az előttünk végzett szentesi úttörőcsapat 12 forint 29 fillért teljesített.

— Bizony a három filléren ezer forint jutalom múltott — mondja Mészáros Mihály úttörő-csapatvezető. — Így iskolánk a második helyért oklevelet és kétezer forintos jutalmat kapott. Örülünk ennek is, de hisz' nem ez a lényeg; hanem az, hogy jól sikerült és hasznos volt az árvízkarosult iskolák megsegítése. — Az iskoláink helyreállításáért indított akció.

Hűtlenség MOKEP- módra

Leveleket kap szerkesztőségünk, hogy rászedjük a mozikedvelőket. Három hónap alatt legalább hatszor csaptuk be őket a Fáklya Mozi műsorával. Mást írtunk és mást játszottak. Másra váltottak jegyet és mást láttak. Kobraakció helyett Dérnyé; Figyelj rám! helyett Hűtlenség olasz módra; Nagy Red helyett Szerelmi álmok; Távol a naptól helyett Csendes otthon; Nagymedve fiai helyett Boldog Alexandra; Királyi vadászat helyett A szex és a hajdon...

Az újságból valóban úgy látszik, a plakátról már nem. Kiderítettük ugyanis, hogy nem a köztöltő műsor volt a hibás, hanem a film nem volt kéznél! Nem hozták, később hozták, sosem hozták...

Sok embernek okozott bosszúságot ez az utolsó pillanatban történt, s már gyakorlatilag a feltűnő műsorváltozás. A Csongrád megyei Moziüzemi Választék megkímélhetné ezt a nézőt. A műsortól való ilyen eltérés — hogy filmmel játszottunk — hűtlenség MOKEP-módra!

Ezüstvasárnap is nyitva lesznek az üzletek

Holnap, 13-án, a hagyományok szellemében, ezüstvasárnap vásárlásokra készülnek a cipő-, ruházati, ajándék-, könyves- stb. boltok. Természetesen nyitva lesznek azok az élelmiszer-, édesség-, dohányboltok, piacok, éttermek, bisztrók stb., amelyek minden vasárnap meghatározott időben kiszolgálják vendégeiket.

A Komplex Ruházati Választék üzletei közül délelőtt 10-től délután 3-ig nyitva lesz: a Modell (női konfekció), az Elegancia (férfi divat), a Duna (cipő), a Hőfőherke (gyermekruházat), a Sirály (női divatárú), a ró-

vidárubolt, és a különleges méterárú boltja a Kárász utcán, a Pók (divatárú) és az Elit (cipő) a Széchenyi téren, a Gabi (gyermekcipő) és az Alföldi (vegyes konfekció), a Lenin körúton, valamint a Nagy Jenő utcai bútortextil bolt.

A Delta kereskedelmi vállalat üzleteinek egyrésze reggel 9-től egyig nyitva lesz. Ekkor fogadják vásárlóit a Lenin körúti, a Széchenyi téri, a két Kárász utcai (egyik közülk ajándékolt is egyben) és az Aradi vértanúk terén levő illatszertolt; a két Lenin körúti és a Marx téri vas- és édesnybolt; a Klauzál téri, Kárász utcai és Lenin körúti papír-, írószertolt; a Kárász utcai sportser-, a játék- és a Marx téri sport-játékolt. Nyitva lesz a Kárász utcai csillár-, az Oskola utcai ajándékolt is. A rádiós, s más villamosági árut vásárolhat várja a Kárász utcai, a Mikszáth Kálmán utcai, a Klauzál téri és a Nagy Jenő utcai szaküzlet. Nyitva lesz a Kigyó utcai műanyag, a Lenin körúti aprócekk-, a Bartók téri és a Széchenyi téri üveg-, porcelánbolt.

A Széchenyi téri Mino cipőbolt délelőtt 10-től délután 3-ig, a Centrum Áruház 10-től délután 6-ig tart nyitva, az Állami Könyvtérjesztő Vállalat könyvesboltjai 10-től délután 4-ig, az OFO-TERT szaküzletei 10-től délután kettőig szolgálják ki vevőiket.

FIGYELEM!

A DELALFÖLDI ERDŐ- ÉS FAFELDOLGOZÓ GAZDASÁG
december 15-től a kis Dugonics téren

karácsonyfavásárt

rendez, ahol olcsó áron különböző nagyságú karácsonyfa vásárolható.

Árusítás: 9.30 órától 18 óráig.

Barátunk, a könyv

Nehéz kiismerni az olvasás áramkörét. A betűvetés művészetét, amíg rendeltetési helyére jut, olvasmányélménnyé válik. Nehéz számokba egyszerűsíteni, eligazító szociográfiákba írni a népművelés feladatát, amikor arra várunk választ: mikor olvas a nép, mikorra lesz Olvasó Nép. Egyszerűen, mert feltérképezhetetlen általában a szándék, mellyel az emberek javarésze könyvhöz nyúl; differenciált. Mégis messze az igazságtól, ha feltételezzük: az emberek zömét csak szórakoztatja a könyv, így veszi a boltban, a bizományostól, vagy választja könyvtárban. Aki tudatos önművelésre használja, annál kevés, más dolog van a propagandának, a „mozgalomnak”. De van dolog azoknál, akik még nem tanultak olvasni, nem ismerik az irodalom emberformáló erejét, nem érezték hatását, nem szeretik a betűt, legfeljebb unaloműzésre felhasználják. És mennyi dolog van még azoknál, akik a betűt sem ismerik. Országos adat: a munkások felének nincs nyolcosztályos iskolai végzettsége, s ugyan csak országos tünet: visszasetett a dolgozók iskolarendszerű oktatása.

1

Erre hivatkozik a városi pártbizottság a népművelés helyzetéről, feladatairól fogalmazott állásfoglalása, mely ugyanakkor megjegyzi: jelentős eredmény az olvasottság mennyiségi és minőségi fejlődése. Az elmúlt évtizedben vásárolt könyvek forgalma megkétszereződött, forintértéke majd két és félszeresére nőtt. Elértük az országos egy főre jutó 90 forintos vásárlási átlagot, könyvtáraink évente háromnegyed millió könyvet kölcsönöznek, minden negyedik szegedi lakos beirt olvasója valamelyik könyvtárnak. Nincs elmentmondás?

Látszólag igen. Ha az olvasókat tekintjük, túl szép a menyasszony, ha a dolgozók iskoláit, túl csúnya. Az ellentmondást statisztikai durvaságok finomítják: országos adatokat mértünk városiakhoz. Nem mentesít viszont egy fontos figyelmeztetéstől, az iskolázottság és az olvasottság, olvasóvá nevelés összefüggéseitől. Ameddig ideál (még sokáig az lesz) az Olvasó Nép, addig az elsőszámú eszköz az iskola. Módszertani kérdésekről is elég szó esett már, hogyan neveljen az iskola olvasásra, miként támasszon követelményt, keltsen fel igényt diákjaiban — a rendszeres lecke tanulás mellett — a rendszeres olvasásra. Látszólagos az ellentmondás, mert Szegeden az elmúlt két évtizedben két és félszeresére nőtt az iskolázott emberek száma, hater ezer diplomás van, 22 ezren végzettek el a középiskolát, 53 ezren az általános. De hát számunkra pillanatnyilag fontosabbak, akik túl vagy kívül az iskolától kevesebb biztatással, nosztalgia igénytel barátkoznak könyvekkel. Mert az iskola felnevelheti a jövő olvasóit, akiket a könyvtáraknak, boltoknak csak ki kell szolgálni — de mi lesz a jelen olvasóival. Barátunk a könyv otthon, fő rendeltetési helyén, a lakásban? Használati cikk, vagy dísz tárgy a vitrinben?

2

A válasz két oldalról közelíthető. Az egyik némiképp

függetleníthető magától a könyvtől, az irodalomtól: van-e funkciója otthon az olvasásnak, van-e családi körben reális forgalma a könyvnek? Mennyi szabad idő szánható rá munka után? Józan számítások szerint kevés. Pedagógusok, orvosok, műszakiak, akiknek hivatalból több gondjuk lenne olvasásra, panaszkodtak, képtelenek idét szakítani egy-egy könyvre. A ritka-rendszerez vásárlásokkal sem tarthatnak lépést, átlapozott kötetekkel, felnyitlan példányokkal gyarapszik a házi könyvtár, elteszik jobb időre, s amire hozzájutának, felszaporodik, nem érik utol önmagukat.

A felgyorsult élettempónak szükségszerűen vallja kárát a könyv, az olvasási igény legfeljebb a napi saját tömör információra szorult vissza. S bármennyire olcsóbb a könyv, kevésbé látványos, „kényelmetlenebb” szórakozás a hához szállított tévé-, rádióműsoroknál. Több szellemi energiát, időt, türelmet kíván. A televízióhoz általában elég odaülni, az olvasást el kell határozni. Csoda-e, ha a végre elhatározott szándék beéri a pihentető felszíni irodalommal?

3

Garai Gábor mondta a kongresszuson: „Felemeltük a rémregények és efféle kiadványok árát, csökkentettük ezeknél a kiskereskedelmi haszonkulcsot abban a reményben, hogy így a vevő és az eladó egyaránt abban lesz érdekelt, hogy jó irodalmat vásároljon, illetve adjon el. Néhány helyen azt láttam, hogy a ponyvafelések forgalma nem csökkent, sőt kiadott példányszámuk emelkedett. Miközben a mai magas színvonalú és szocialista szellemiségű művek példányszáma, amely néhány évvel ezelőtt oly őrvenedetesen kezdett emelkedni, most többnyire lassacskán, de észrevehetően csökkent.” Ami persze kiadói, nem utolsósorban szerzői, alkotói ügy — mégis érzékeny kapcsolat a kereskedelemmel. Fenti kérdéseinkre innen közelítenénk a másik oldalról: nevezetesen, hogyan jut el a könyv a családba? A kort ezúttal szűkítjük le önkényesen az üzemi terjesztésre, az olvasás áramkörében korántsem mint egyedüli forrásra, de a könyv jellemző, hatásos propagan-

dájára. A munkahely második otthon, ahonnan az irodalom előnyösen indulhat az igazi otthonba, a családba. A Művelt Nép Könyvtérjesztő szegedi boltjában száz üzem bizományosához áramlik a könyv, s mint Monostori László boltvezető elmondta: az idei, viszonylag gyengébb ellátás dacára a tavalyi 4 millió 400 ezer forintos forgalmat előrelátóan 1 millióval haladják meg. Ami elsősorban az egészséges árubeáramlás javára írható, bár megjegyezte: ez a forgalom egyre inkább a kurrens példányok felé tolódik el. Hiába ragaszkodnak kultúrpolitikai elvekhez, hiába a nemes szándék, a bővli kelendő, s az értékes irodalom példányszámaival bajos kockázatot: többször visszajön, s megy a zúzába. Tájékoztató példa a tények regisztrálásához. Juhász Ferenc, a költő 8800 példányos új kötetéből jó néhány megmarad — Bari Károly, a költő 11 ezer példányos kötetét kevés. S hogy mit tesz a propaganda, még jellemzőbb, ha Bari Károlyt a vele egykorú „teenager-költőkkel”, Mezey Katalinnal, Szepesi Attilával, Rózsa Endrével, Béres Attilával „hasonlítjuk össze”: emezek mostani kötetének összpeldányszáma fele annyi, mint Bari Károlyé. Aztán. Paaszkodott Monostori László, hogy a szegedi Mocsár Gábor Egő aranyát zömmel Szegedre küldték, s hiába fogytak el szép számmal Mocsár előző könyvei — ez valahogy visszaradt. A kiadványokat egészségesebb arányban kellene teríteni az országban.

Mai magyar irodalom? Tényjelentes: Berkesi, Szilvassy, Passuth. A „nehézebb irodalommal” pedig érdeme-sebb harmonizálni: mérsékeltre fogni, s ha kelen-dő, ha befut, aztán emelni a példányszámot. A szempont a terjesztő, mégsem hasz-talan ráfigyelni. Persze akad más lehetőségek is. Az üzemi bizományosok érdekeltsége elég mechanikus, bizonyos befizetési terv után 7 százalék — föltötte újabb 5 százalék engedményt kap-nak. Nem lehetne kidolgozni hozzá a szocialista eszmeisé-gű mai irodalom propagá-lásának ösztönző rendszerét? A kongresszus határozata le-szögezi: pártunk és kor-mányszatunk után is rend-szeres segítséget nyújt az írók és művészek alkotó-munkájához, értékes műveik terjesztéséhez...

Nikolényi István

Nem feledkeznek meg róluk

A Szegedi Házipari Termelőszövetkezet vezetősége 170 nyugdíjasnak küldött el meghívólevelet az idős emberek tiszteletére rendezett délutánjára.

Mintegy 140-en meg is jelentek tegnap a Bartók Béla Művelődési Otthonban. Kedves színfoltja volt a délutánnak a Minerva színpad műsora.

Válaszol az illetékes

Az eltűnt lidicei rózsák

Lapunk november 22-i darab magas törzű rózsaszámában szoltunk arról, hogy a Magyar Tanácsköztársaság útján levő sétány lidicei emlékművénél az árvízveszélykor megmentett rózsákat még nem ültették vissza. Cikkünkre a Szeged városi Kommunális és Karbantartó Üzem igazgatója válaszolt. Levelében közli, hogy az emlékmű körüli rózsák telepítését az ütemterv szerint november végén kellett megoldani, s ez november 27-én meg is történt: 54

darab magas törzű rózsaszámában szoltunk arról, hogy a Magyar Tanácsköztársaság útján levő sétány lidicei emlékművénél az árvízveszélykor megmentett rózsákat még nem ültették vissza. Cikkünkre a Szeged városi Kommunális és Karbantartó Üzem igazgatója válaszolt. Levelében közli, hogy az emlékmű körüli rózsák telepítését az ütemterv szerint november végén kellett megoldani, s ez november 27-én meg is történt: 54

Bartók-est

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola szegedi tagozatának csütörtöki Bartók-estje elsősorban Bartók klasszikus zenéjének diadala, amelyet a muzsikának őszinte átélése kísért végig a hallgatóság körében. A műsor első feléből kiemelkednek az énekes produkciók: Bárdi Sándor két dala pompás előadású, lírai tenorjának gazdag árnyalataival. Jóna Klára és Illés Mihály Kékcsakállú operaszínele Sinkó György tanár pedagógiai munkájára vet fényt és ebben nagyszerű segítőtársa volt a bartóki zenekar illúzióját keltő Bódás Péter tanár zongorakísérete. A II. évfolyam 10 főnyi kamarakórusa kifejező színekben tolmácsolta a nőikarokat.

A program másik felében a felsőfokú tanárképző zongora tanszakasza mutatkozott be. A legjobbak Vanyiska Zsuzsanna, Károly Zsuzsanna; előbbi a Két román táncban remekelt, utóbbi az

op. 14-es Szvit érett stílusával lepott meg. A sort folytatta Erdélyi Ilona, aki a Hat tánc bolgár ritmusban hanghataisaival is fokozta a ritmusfajták élelenségét, és Dányi Júlia, aki ugyancsak a Mikrokozmosz gazdag terméséből választott egyéniségehez illő darabokat. A Román népi táncok Bálint Ilonában találták meg hivatott előadójukat míg Komár Mária a II. és III. siratóban mélyedt el őszinte odaadás-sal.

Szatmári Géza